

Sportduikinstructie en de regelgeving.

Deze reader geeft een overzicht van wet- en regelgeving die van toepassing is voor een ieder die in Nederland sportduikinstructie verzorgt. Duikscholen, verenigingen, duikinstructeurs en begeleiders maar ook voor de leerlingen en leden van duikteams, verenigingen en/of stichtingen is deze kennis van belang.

Wat heb je als sportduikinstructeur of vereniging te maken met Arbeidsomstandighedenwetgeving? En hoe zit dat met Europese Normen? Hieronder volgt aan de hand van de regelgeving een 'vertaling naar de praktijk'.

De Arbeidsomstandighedenwet is bedoeld om goede arbeidsomstandigheden te waarborgen. In deze wetgeving is een deel opgenomen waarin het werken onder overdruk wordt gereguleerd en dat is niet alleen van toepassing op de beroepsduiker maar ook deels van toepassing op de sportduikinstructeur die hiervan zijn beroep heeft gemaakt maar **ook** op de vrijwillige sportduikinstructeur die voor een duikschool, vereniging, stichting of sportorganisatie sportduikinstructie geeft. (artikel 1 lid 3 onder k+l) Er is in deze situatie namelijk sprake van een gezagsverhouding waardoor deze wet van toepassing is.

De wetsteksten zijn niet overgenomen en alleen die zaken die op sportduik instructie van toepassing zijn worden besproken. Uitgebreide informatie zoals wetsteksten, Europese normen en voorbeelden van een RI&E kun je terugvinden op www.wetten.nl, www.nen.nl en , www.rie.nl. Informatie over de Arbeidsomstandighedenwetgeving kun je ook vinden op www.arbeidsinspectie.nl

Voor de sportduikinstructeur staan de meeste bepalingen in het bij de Arbeidsomstandighedenwet behorende Arbeidsomstandighedenbesluit, hoofdstuk 6, Afdeling 5, artikel 6.13 waarbij je ook steeds de nota van toelichting en beleidsregels moet bestuderen die bij een artikel behoren.

Als we sportduikinstructie geven binnen de kaders die het besluit aangeeft hoeven we slechts te voldoen aan een beperkt aantal regels.

- gebruik maken van SCUBA (*Self-Contained Underwater Breathing Apparatus*)
- duikdiepte maximaal 50 meter met een decompressietijd van ten hoogste 20 minuten
- partiële zuurstofdruk in het ademgas van maximaal $1,4 \times 10^5$ Pa

Als sportduikinstructeur moet je dus extra opletten bij het geven van een Nitrox specialisatie of decompressiespecialisatie.

Als je afwijkt van bovenstaande heeft dit grote gevolgen met betrekking tot de toepassing van regelgeving. Je moet dan aan alle eisen voldoen en kunt geen aanspraak meer maken op deze uitzondering.

Lezen we verder in artikel 6.14 en de Europese normen EN 14413-1 en 2 - EN329.03.02-1 en 2 Scuba instructors – 12.2 gezondheidsvereisten, dan moeten de duikinstructeurs,

- een geldige medische verklaring hebben van een arts. Je zult iedere 12 maanden gekeurd dienen te worden, tenzij de keurende arts een andere termijn voor goedkeuring aangeeft.
- lichamenlijk en geestelijk in staat zijn gevaren te herkennen en zo mogelijk te voorkomen. Je zult dus fit, helder en gezond je instructies moeten geven.

In artikel 6.15 Arbeidsomstandighedenbesluit, met de bijbehorende nota van toelichting en de beleidsregels lezen we vervolgens dat op de plaats waar sportduik instructie gegeven wordt aanwezig moet zijn;

- een werkinstructie, deze wordt als deugdelijk aangemerkt als bij de weergave van de veiligheidsvoorzieningen en de noodprocedures ten minste aandacht is besteed aan:
 - Verantwoordelijkheden en bevoegdheden
 - Materieel en onderhoud
 - Duikprocedures
 - Inschakeling reserveduiker
 - Voorzieningen en procedures voor situaties die afwijken van de algemeen voorkomende werksituaties
 - Richtlijnen voor decompressie
 - Ongevalmelding en medische hulp
 - Samenstelling en gebruik van de EHBO-uitrusting waar een zuurstofkoffer deel van uitmaakt. Volgens de Europese norm een zuurstofset die tenminste 15 liter zuurstof per minuut gedurende een periode van 20 minuten kan leveren.
- deugdelijk materieel dat in goede staat van onderhoud verkeert
- voldoende ademgas van goede kwaliteit. Er is sprake van voldoende ademgas wanneer de duiker gebruik kan maken van een zodanige hoeveelheid reserve-ademgas dat hij in geval van nood de duik op veilige wijze kan afbreken. Vanzelfsprekend moet het ademgas van goede kwaliteit zijn.

Als sportduik instructeur zul je dus je instructeurmap/kaarten en/of instructieboek(en) en of standaards bij je moeten hebben op de duiklocatie.

- Je zult een inventarisatie van de risico's (Taak Risico Analyse) van de duiklocatie moeten maken tezamen met een noodplan en je zult deze ook ter plaatse aanwezig moeten hebben.
- Er zal een duikplan gemaakt moeten worden waarbij voor iedere duiker berekend wordt of er voldoende ademgas beschikbaar is, zonder aanspreken reserve hoeveelheid ademgas. "Plan je duik, duik je plan !"
- Je zal gebruik moeten maken van een deugdelijke duikuitrusting, geschikt voor die duik.
- Er zal een zuurstofkoffer (15l/min gedurende 20 minuten) en EHBO uitrusting beschikbaar moeten zijn op de duiklocatie en jij als instructeur moet daarbij kunnen indien noodzakelijk.
- Er zal een telefoon moeten zijn om hulpdiensten te alarmeren.

Voor de zelfstandige sportduikinstructeur zijn de bepalingen in het bij de wet behorende Arbeidsomstandigheden besluit, hoofdstuk 6, Afdeling 5, artikel 9.5 van belang. Hij moet zelf zorgen dat hij alle bovengenoemde bepaling naleeft.

Voor verenigingen en duikscholen die gebruik maken van vrijwilligers zijn de bepalingen in het bij de wet behorende Arbeidsomstandigheden besluit, hoofdstuk 6, Afdeling 5, artikel 9.5a van belang. Zij moeten er op toezien dat de bepalingen inderdaad nageleefd worden door de vrijwilligers die voor hun werken.

Als zelfstandige, stichting, vereniging of duikschool eist artikel 5 van de Arbeidsomstandighedenwet dat je een Risico Inventarisatie & Evaluatie + plan van aanpak hebt opgesteld en deze ook up to date houdt. Op de website www.rie.nl vindt je als je onder 'vrijwilligers' zoekt een uitgebreide RI&E waar je die onderwerpen die voor jouw situatie van toepassing zijn kunt gebruiken. Helaas staat er geen stuk in voor sportduiken, maar met een beetje gezond verstand kun je hier zelf een aanvulling voor maken die toegesneden is op jouw situatie.

Een RI&E is een zogenaamd 'levend document', dit houdt in dat je het regelmatig moet nazien of er geen veranderingen of aanvullingen nodig zijn. Het is handig als je bij zaken die je nog niet geregeld hebt uiteenzet wanneer je dat geregeld wilt hebben.

Maak de inhoud van een RI&E bekend bij de 'vrijwilligers' en houd hen op de hoogte van de wijzigingen/aanvullingen. De eenvoudigste manier is de RI&E te plaatsen op de website van je duikschool, stichting of vereniging. Kunnen de klanten ook gelijk zien dat je serieus met dit onderwerp omgaat. Een RI&E is onvolledig als deze niet voorzien is van een plan van aanpak. In dit plan van aanpak geef je aan welke maatregelen je gaat treffen om de risico's weg te nemen of te beperken, binnen welke termijn je dit gaat doen en wie hier voor verantwoordelijk is. Deze RI&E moet ter beschikking van de sportduikinstructeurs gesteld worden. Je kunt dit het eenvoudigste doen door hem te publiceren op je website zodat alle cursisten en leden op de geïnformeerd zijn, want het gaat hen tenslotte ook aan.

Daarnaast is in de Europese normen een aantal zaken geregeld voor alle sportduikinstructeurs en organisaties.

De norm voor 'service providers' is van toepassing als je als persoon of organisatie een of meerdere van de volgende diensten verleend

- training en opleiding
- georganiseerde en begeleide duiken voor gebrevetteerde duikers
- verhuur van duikuitrusting

Er zijn minimum eisen gesteld waaraan een sportduikuitrusting uit moet bestaan.

- vinnen
- masker
- snorkel
- cilinder
- ademautomaat (ook genoemd automaat)
- alternatieve lucht voorziening
- draagsysteem voor de cilinder, trimvest / jack inclusief (wanneer van toepassing) een
- gewichtssysteem voorzien van een snelsluiting
- een onderwater manometer (om de druk van de voorraad ademgas af te lezen)

- middelen om diepte en tijd te meten en het veilig limiteren van de opname van inert gas
- duikpak (wanneer toepasselijk)
- NOOT Specifieke omstandigheden kunnen aanvullende uitrusting noodzakelijk maken (b.v. navigatiehulpmiddelen voor onder water, snij/knip werktuig)

De sportduikinstructeur moet gekwalificeerd zijn volgens de Europese norm. Ditzelfde geldt voor de duikleider.

Daarnaast zul je als 'service provider' informatie moeten verstrekken aan je leerlingen die bestaat uit.

- overeenkomst met alle voorwaarden m.b.t. ondertekening, uitvoering en beëindiging van de overeenkomst
- voorwaarden om de dienst te kunnen verkrijgen (medische keuring; brevettering)
- vereisten m.b.t. duikuitrusting
- kosten
- vereisten m.b.t. verzekering (nationale wetgeving)
- lokale duikomstandigheden
- relevante (duik)wetgeving en wettelijke vereisten betreffende de specifieke verleende diensten

Als het ook om een opleiding gaat, moet ook informatie worden gegeven over

- brevetbevoegdheden
- strekking van de opleiding
- procedures
- middelen en methodes voor toetsing; succescriteria
- het feit dan hun persoonlijke gegevens worden opgeslagen en aan de overkoepelende opleidingsinstantie kunnen worden doorgegeven
- In het geval van begeleide of georganiseerde duiken moet ook de volgende informatie worden verstrekt
- informatie betreffende de duiklocatie, vooral risico's die invloed op de veiligheid van de duik kunnen hebben (bijvoorbeeld onder water belemmeringen)
- afspraken met betrekking tot buddyparen en / of groepsgrootte
- beperkingen betreffende diepte en / of tijd

Vóór elke duik of trainingssessie moeten de duikers en /of leerlingen op de hoogte worden gesteld van de wijze waarop hun veiligheid gewaarborgd wordt.

- de namen en de rol van het personeel
- noodprocedures
- indeling van buddyparen
- het gedrag dat van de klanten verwacht wordt

Als 'service provider' moet je een administratie voeren van alle personen die voor je werkzaam zijn met daarin tenminste de volgende gegevens

- naam, adres en geboortedatum
- diploma, licentie, ervaring en medische keuring
- de taken per persoon

Als 'service provider' moet je kunnen aantonen dat alle personen dat voor je werken voldoende gebrevetteerd en gelicentieerd zijn. Een bewijs van beide moet je op verzoek getoond worden.

Als er opleidingen worden aangeboden, moet de 'service provider' gedurende de opleiding de volgende gegevens van zijn leerlingen bijhouden

- naam, adres en geboortedatum
- medische keuring
- reeds behaalde brevetten en ervaring
- de voortgang van de cursist
- gegevens over de brevettering.

Deze Norm spreekt voor zich en sluit aan bij hetgeen is gesteld in de Arbeidsomstandighedenwetgeving. Dat deze norm geen wet is, is van ondergeschikt belang doordat in de Arbeidsomstandighedenwet geregeld is dat je moet voldoen aan de laatste 'stand van de wetenschap en professionele dienstverlening' en als 'werkgever' de verplichting hebt scholing en onderricht te geven volgens die laatste 'stand van de wetenschap en professionele dienstverlening' (artikel 3 Arbeidsomstandighedenwet)

- Als duikschool, zelfstandig instructeur en vereniging zul je dus een goede administratie moeten voeren met betrekking tot je werknemers, instructeurs en cursisten. Waarin minimaal de geschiktheid, bevoegdheden en/of vorderingen bijgehouden worden.
- Je zult goede voorlichting / informatie moeten verstrekken.
- Je zult een programma moeten opstellen voor georganiseerde en/of begeleide duiken.
- Bij georganiseerde duiken zal een duikcoördinator / toezichthouder aanwezig moeten zijn die daartoe bevoegd is.
- Wanneer een vaardigheid door een instructeur is aangeleerd voor wat betreft de theoretische en praktische ingangseisen, kan het verder opdoen van ervaring worden begeleid door een level 3 duiker (3*NOB/CMAS Divemaster). Indien het specialisaties betreft moet de level 3 duiker zelf in het bezit zijn van de desbetreffende specialisatie.
- De samenstelling van de duikuitrusting moet aan de norm voldoen en geschikt zijn voor de voorgenomen duik.
- Als duikschool, zelfstandig instructeur en vereniging moet je zorgen dat de instructeurs en andere vrijwilligers voldoende geschoold zijn voor hun taak.
- Bij verhuur / beschikbaar stellen van duikapparatuur moet je een serviceoverzicht bijhouden voor deze materialen.
- Bij verhuur / beschikbaar stellen van uitrustingsstukken moet je er voor zorgen dat die goed passen en geschikt zijn voor de voorgenomen activiteit.

Zoeken en bergen

De individuele sportduiker kan ook te maken krijgen met de Arbeidsomstandighedenwetgeving. Zodra je gaat werken onder water en er is sprake van een gezagsverhouding dan is de wet van toepassing.

Te denken valt aan het verwijderen van een touw uit de schroef, schoonmaakwerkzaamheden en het opduiken van gereedschap dat overboord gevallen is. Zolang het jouw eigen boot betreft is er niets aan de hand, ga jij dit soort werkzaamheden uitvoeren voor de overbuurman (tegen betaling van...) dan treedt het Arbeidsomstandighedenbesluit in werking.

Een zoekactie naar een vermiste duiker valt hier ook onder en zou dus niet toegestaan zijn. Echter artikel 450 van het Wetboek van strafrecht geeft een ontsnapping. Hier wordt je namelijk verplicht hulp te verlenen als je dat kunt doen zonder jezelf of anderen in gevaar te brengen. Dus in geval van nood mag je, in afwachting van de professionele hulpverleners een slachtoffer gaan zoeken en in veiligheid brengen. Let wel goed op je eigen veiligheid want niemand is er bij gebaat als jij ook slachtoffer wordt.

Organisatie Standaards

Alle sportduik organisaties kennen regels waaraan je jezelf moet houden als sportduiker, Sportduikinstructeur, verenigingsbestuur en/of duikschool.

Breveteisen en –bevoegdheden, administratieve voorschriften e.d. van de organisatie die je vertegenwoordigd komen nog eens bovenop de wettelijke regels voor zover zij niet in conflict zijn met die wet- en regelgeving.

Wettelijke Aansprakelijkheid

Iedereen in Nederland kan voor fouten aansprakelijk gesteld worden door een tegenpartij.

Als duikschool, vereniging, stichting, instructeur en begeleider neem je een bepaalde verantwoordelijkheid op je schouders ten aanzien van werknemers, vrijwilligers, cursisten, clubleden e.d..

- Het verdient aanbeveling je te verzekeren voor de wettelijke aansprakelijkheid, want mocht je aansprakelijk gesteld worden dan kunnen de bedragen waarom het gaat flink oplopen.
- Lees de polisvoorwaarden goed voordat je een WA verzekering afsluit zodat je zeker weet of het risico gedekt is.

Is duikinstructie nog wel leuk kun je jezelf afvragen als je bovenstaande hebt gelezen.

Ja natuurlijk ! maar wel nauwkeurig werken en een administratie bijhouden zoals deze is aangeleerd tijdens je instructeurcursus en de juiste informatie verstrekken.

Als jij werkt volgens de regels als sportduikinstructeur, je neemt je eigen verantwoordelijkheid en je spreekt je duikschool, -stichting of – vereniging aan op haar verantwoordelijkheden blijft het een veilige sport waar veel mensen van kunnen genieten.

Misschien zul je een keer **nee** moeten zeggen als je als sportduikinstructeur aan de waterkant staat, maar ook dat hoort er bij.

De mensen zullen dat moeten begrijpen als ze verantwoord willen leren duiken.

- Veiligheid gaat vóór alles !
- Gedraag je je als een goed ‘huisvader’, dan blijft het leuk.

Als het toch fout gaat ?

- doe wat je kunt zonder jezelf en anderen onnodig extra risico te laten lopen.
- meld het incident bij je sportduikorganisatie of bestuur en bij DOSA .
(Duik Ongevallen Statistiek en Analyse – www.duikongevallen.nl)
Hier kun je ook meer informatie vinden over wat er allemaal op je af komt bij een incident.

Organisatie	Duikplan	Duiken	Evaluatie
-------------	----------	--------	-----------

◆ **RI&E organisatie**

- gevaren
- risico evaluatie
- preventieve maatregelen
- verzekeringen

◆ **Administratie**

- werknemers
- instructeurs
 - medische keuring
 - bevoegdheden
- klanten / leden
 - bevoegdheden
 - vorderingen

◆ **Materialen**

- goede staat
- geschikt
- opslag
- onderhoudschema
- beschikbaarheid

◆ **Voorlichting / scholing**

- regelgeving
 - ARBO wetgeving
 - EU normen sportduiken
 - organisatie standaards
- risico's
- programma
- voortgangcontrole
- lesmaterialen
- toezicht / begeleiding
 - bevoegdheden
 - consequenties

◆ **RI&E duikplaats**

- plattgrond
- obstakels
- water in / uit
- scheepvaart
- andere gebruikers
- deelnemers
 - bevoegd
 - fysiek / mentaal
- coördinator

◆ **Materiaal**

- zuurstofkoffer
 - bereikbaarheid
 - werking
- EHBO kit
 - bereikbaarheid
- duikuitrusting
 - goede staat / werking
 - geschikt voor de duik
- extra materiaal ?
 - gebruik bekend
 - belemmeringen

◆ **Duikplan**

- ademgas plan
 - soort ademgas
 - reserve hoeveelheid
 - persoonlijk luchtverbruik
 - genoeg voor deze duik ?
- decompressie plan
 - veiligheidsstop
- oefeningen ?
 - welke ?
- buddy indeling

◆ **Noodplan**

- adres
- telefoonnummer
- duikongeval
- opvang hulpverleners
- coördinator

◆ **Gaan we duiken of niet ?!**

◆ **Materiaalcheck**

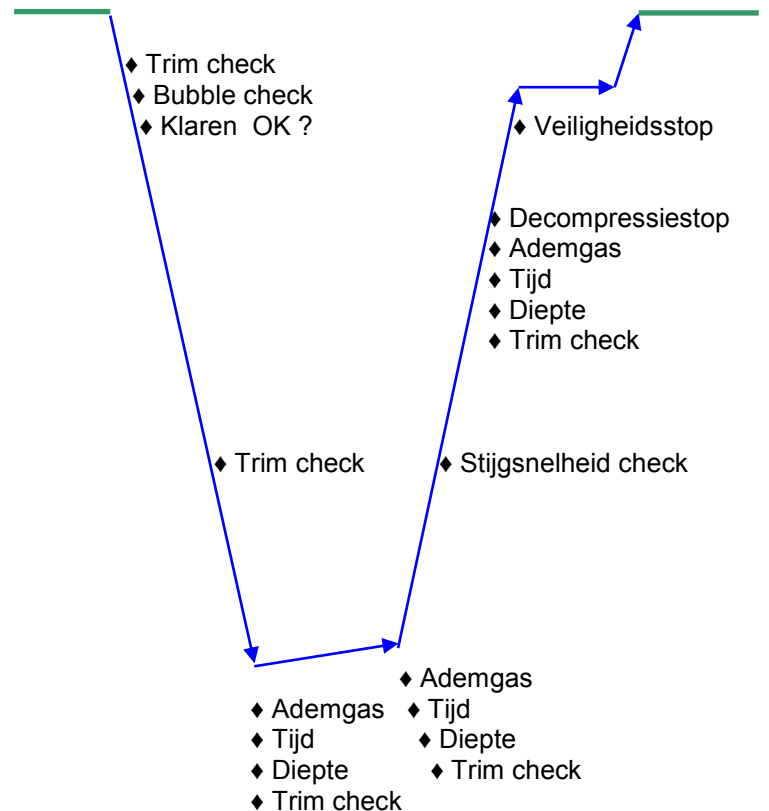
◆ **Briefing**

- maximum duikduur
- maximum diepte
- melden bij coördinator

◆ **Buddycheck**

- uitrusting volledig
- werking uitrusting
- noodprocedures
- handsignalen
- duikplan

◆ **Gaan we duiken of niet ?!**

◆ **Iedereen het water uit ?**

◆ **Fysiek / Mentaal OK ?**

◆ **Duikplanning gevolgd ?**

- afgeweken ?
 - waarom ?
 - duikplan aangepast ?
 - risico's ?
- oefeningen
 - leermomenten

◆ **Logboek invullen**

◆ **Administratie bijwerken**

- vorderingen
- fysiek / mentaal